

ΜΟΔΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ:

Με τον όρο μόδα δηλώνονται οι τάσεις, οι εκδηλώσεις και οι προτιμήσεις των μελών μιας κοινωνικής ομάδας σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο και αφορούν την εξωτερική εμφάνιση, την ένδυση, τον τρόπο συμπεριφοράς, τα μέσα ψυχαγωγίας και τη συμπεριφορά εν γένει.

Η μόδα αντικατοπτρίζει τις εξελίξεις μιας κοινωνίας σε μια συγκεκριμένη ιστορική στιγμή, αλλά και αποτελεί έναν ιδιάζοντα τρόπο επικοινωνίας μεταξύ των μελών μιας κοινωνικής ομάδας, καθώς μέσω της μόδας επιδιώκεται η αποδοχή κάθε ατόμου από τους άλλους.

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ:

- Είναι ευμετάβλητη και παροδική. Κάτι που σήμερα θεωρείται μοντέρνο, νεωτερικό και ωραίο γρήγορα χαρακτηρίζεται παρωχημένο, συμβατικό και παραγκωνίζεται.
- Είναι συχνά παράλογη. Ωθεί τους ανθρώπους σε ακρότητες αναφορικά με την εμφάνισή τους ή με επιλογές στον τρόπο ζωής τους.
- Είναι τυραννική και αυταρχική. Δεν ανέχεται τη διαφοροποίηση, επιβάλλει ομοιόμορφες επιλογές, κοινά αισθητικά κριτήρια και οδηγεί στην τυποποίηση, στην εξαφάνιση της ατομικότητας.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΤΗ ΜΟΔΑ:

- Οι αισθητικές αντιλήψεις κάθε εποχής, το θέατρο, ο κινηματογράφος
- Η πολιτική κατάσταση και τα ιδεώδη μιας εποχής. Για παράδειγμα, σε δημοκρατικά πολιτεύματα το ένδυμα έγινε απλό και λειτουργικό, έπαυσε να εκφράζει τις κοινωνικές τάξεις όπως συνέβαινε στην εποχή της αριστοκρατίας (κρινολίνα, καπέλα, κλπ).
- Η θρησκεία και η ηθική. Σε μουσουλμανικές χώρες το ένδυμα των γυναικών είναι αυστηρά προκαθορισμένο.
- Η οικονομική κατάσταση μιας κοινωνίας και η ανταπόκριση των μελών της στις επιταγές της μόδας.
- Τα μεγάλα επιχειρηματικά συμφέροντα που προωθούν τον καταναλωτισμό.
- Οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούν σε μια χώρα.

ΑΙΤΙΕΣ ΠΟΥ ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΗ ΜΟΔΑ:

A) Ψυχολογικοί λόγοι:

- ικανοποίηση της αυταρέσκειας, φυσική φιλαρέσκεια, η ανάγκη να ξεχωρίζει, να εντυπωσιάζει.
- Τονώνει την αυτοπεποίθηση και την αυτοεκτίμηση
- Προσδίδει διάθεση ανανέωσης στο άτομο, ξεφεύγει από τη μονοτονία της καθημερινότητας, τους αγχώδεις ρυθμούς.

B) κοινωνικοί λόγοι:

- Ικανοποιείται η ανάγκη ταύτισης με συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα
- Προσδιορίζεται η κοινωνική του θέση, το άτομο επιδεικνύει την οικονομική του επιφάνεια, την επαγγελματική του κατάσταση.
- Οι άνθρωποι συχνά ικανοποιούν την ανάγκη αυτοπροσδιορισμού τους μέσω των επιλογών τους (ιδιαίτερα οι νέοι). Η έλλειψη ουσιώδους παιδείας και πνευματικών ενδιαφερόντων κάνει το άτομο να θέτει σε προτεραιότητα την εξωτερική του εμφάνιση και έτσι υιοθετεί άκριτα τα πρότυπα της μόδας.

Γ) οικονομικοί λόγοι:

Έχει αναπτυχθεί ολόκληρη βιομηχανία γύρω από τη μόδα. Τα κέρδη που αποκομίζει είναι τεράστια. Μέσω της διαφήμισης διαμορφώνει αισθητικά κριτήρια, καταναλωτική συνείδηση, δημιουργεί την ψευδαίσθηση της ανάγκης αλλά και της προσωπικής επιλογής.

ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ:

A) Θετικές:

- Η κατανάλωση τονώνει την οικονομία, διευρύνει τις εμπορικές δραστηριότητες, δημιουργεί θέσεις εργασίας
- Καλλιεργείται το αισθητικό κριτήριο, αναπτύσσει την καλαισθησία, το γούστο, τη δημιουργική φαντασία, ευνοεί την ελεύθερη έκφραση και την επινοητικότητα.
- Επιδρά ευεργετικά στον ψυχισμό του ανθρώπου, τονώνει την αυτοπεποίθηση, αποκρύπτει σωματικές ατέλειες.

B) Αρνητικές:

- Διαμόρφωση καταναλωτικής συνείδησης, άσκοπη σπατάλη χρημάτων. Η προσκόλληση στη μόδα δημιουργεί πλαστές ανάγκες που για να τις ικανοποιήσει το άτομο αναγκάζεται να δουλεύει περισσότερο και να στερείται από ψυχαγωγία, ελεύθερο χρόνο, ψυχική ηρεμία, κλπ.
- Η μόδα αλλοτριώνει τον άνθρωπο, γιατί κατευθύνει τις επιλογές του. Καλλιεργεί την ομοιομορφία, τη μαζοποίηση, την τυποποίηση στην αισθητική, στον τρόπο σκέψης, στη συμπεριφορά.
- Δημιουργεί συμπλέγματα κατωτερότητας, αισθήματα μειονεξίας και υποτίμησης του «εγώ».
- Καλλιεργεί μια νοοτροπία που ταυτίζει το «είναι» με το «φαίνεσθαι». Ο άνθρωπος έτσι αδιαφορεί για την πνευματική, ψυχική, ηθική του καλλιέργεια και υποβιβάζει την ανάγκη να αναπτυχθεί υγιώς η προσωπικότητα.
- Ευνοεί το μιμητισμό και την ξενομανία, ωθεί το άτομο να υιοθετεί ξένα πρότυπα. Όταν μια τέτοια τάση γενικεύεται, τότε τίθεται σε κίνδυνο η ιδιαιτερότητα ενός λαού.

ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ/ Η ΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΡΕΙΤΑΙ :

Η μόδα είναι κοινωνικό φαινόμενο και βασικό στοιχείο της σύγχρονης ζωής. Είναι ουτοπικό να προτείνει κανείς την κατάργησή της. Θα μπορούσαμε ωστόσο να υιοθετήσουμε μια πιο κριτική στάση απέναντί της, προστατεύοντας την αυτονομία και την προσωπική μας ελευθερία. Καλό είναι λοιπόν:

- Το άτομο να βρίσκεται σε πνευματική εγρήγορση, ώστε η μόδα να προσαρμόζεται στο προσωπικό στυλ και να μην ισοπεδώνει την προσωπικότητα.
- Να επιμελείται κανείς όχι μόνο την εξωτερική του εμφάνιση αλλά και την πνευματική του καλλιέργεια.
- Να συνειδητοποιεί ο άνθρωπος τους μηχανισμούς της διαφήμισης.